

paa § 26 beregnet et Beløb af cirka $2\frac{1}{4}$ Million Rd. Hvis vi nu vare saaledes stillede, at det var nødvendigt for at tilvejebringe disse $2\frac{1}{4}$ Million Rd. enten at optage et Laan af denne Størrelse eller forbruge en saadan Sum af vore Aktiver, da kunde jeg forstaa, at den høitærede Finantsminister vilde fordrø af os, at vi skulde paatage os i alt Fald en Del af Udgiften ved en extraordinær Stat, men vi, som ikke se nogen Grund til at bevilge en extraordinær Stat for det følgende Aar, vi fordrø paa ingen Maade, at hele denne Sum skal udredes ved Formueforbrug. Som jeg før tillod mig at bemærke, overflige vore ordinære Indtægter de egentlig løbende Udgifter med $1\frac{3}{4}$ Million Rd.; de kunne først bruges dertil. Alt, hvad der forlanges af Statens Formue til disse Arbejders Fremme, er kun cirka 500,000 Rd., hvoraf den største Del efter Finantslovsforslaget skal tages af Kassebeholdningen. Smidlertid har den høitærede Finantsminister ved 3die Behandling af Finantslovsforslaget, om jeg ikke tager feil, paastaaet, at det Aktiv, den Formuegjenstand, som jo er den største og vigtigste af dem, der skulle anskaffes i det kommende Aar, nemlig de vest- og sydjydske Jernbaner, aldeles ingen Værdi vilde faae som Aktiv. Denne Paastand kan jeg ikke andet end betragte som fuldkommen urigtig, men, selv om den var rigtig, selv om nu virkelig disse vestjydske Jernbaner ikke vilde give nogen direkte Rente, saa er det endda et Spørgsmaal, om det vilde være urigtigt at benytte Aarets Overtud til at bygge dem. Jeg siger for mit Vedkommende tværtimod, at det vilde være en fornuftig og forstandig Anvendelse af Landets Penge, thi man maa ogsaa tage Hensyn til den indirekte Fordel, og det er min Overbevisning, at den indirekte Fordel for den Del af Landet, som nu efter Finantslovsforslaget skal nyde den Fordel at faae disse Kommunikationsmidler, vil være særdeles stor. Der aabnes hertigjennem nye Udførselskanaler, som ville fremme Produktionen og derigjennem Befstanden og Befolkningens Tæthed og atter derigjennem gjøre Statevnen større og derved bringe flere Skatter ind i Statskassen. Endelig vil den Del af de nuværende jydskke Jernbaner, over hvis

daarlige finantsielle Udbytte der mest klages, nemlig Strækningen fra Viborg til Holstebro, igjennem sin Fortsættelse fra Holstebro Syd paa faae en forøget Betydning og efter al mulig Sandsynlighed i alt Fald kunne give noget Overtud. Jeg mener altsaa, at Staten maatte sige: Det er fuldt forsvarligt at anvende Aarets Overtud til derfor at fremme saa almenyttige Foretagender, som disse Jernbaner ere, selv om de strax kun give liden eller slet ingen Indtægt, og det vilde ikke være forsvarligt at fordrø en Extrastat af Befolkningen for at faae dem anlagte. Jeg anser imidlertid, som jeg udtalte, inden jeg kom til denne Betragtning, hele denne Forudsætning som fuldstændig forkert. Det er min fulde Overbevisning, at disse jydskke Baner nok skulle vise sig at komme til at give Overtud, dette være nu større eller mindre. Min Betragtning af Jernbaneanlæg er den, at for saa vidt som man gaar ud fra den Forudsætning, at de en Gang i Tiden — jeg vil naturligvis ikke sige om hundrede Aar eller saa, men en Gang i en overskuelig Fremtid — ville komme til at give en Rente af 4 pCt., da kan det strengt taget ikke forlanges af den nuværende Slægt, at den skal bære andet end det Rentetab, der fremkommer, inden disse Baner give 4 pCt. Dette er en ganske simpel Beregning. Vi anvende f. Ex. Obligationer til et Beløb af 4 Millioner Rd. for derigjennem at bygge Jernbaner; disse antages at ville om en vis given Tid give den samme Rente som de Obligationer, vi have anvendt til deres Bygning, altsaa vil der under denne Forudsætning — og det er den, hvorfra jeg gaar ud — ikke kunne forlanges af den nuværende Slægt, at den skal bære Mere end Rentetabet; thi Efterslægten faar i Tiden fuld Værdi for de Penge, som nu ere anvendte paa disse Anlæg. Smidlertid skal jeg ikke have Noget imod i denne Henseende ikke at gjøre større Fordringer end de, der bleve stillede af det ærede Medlem for Beile Amts 2den Valgkreds (Berg), som mente, at Jernbanerne dog i alt Fald kunde ansættes til en Værdi af Halvdelen af den Anlægssum, som de have kostet, og gjør jeg dette, vil det jo være en simpel Beregning at se, at vi selv uden en Ind-